

Бүгү чурттарның пролетарийлери, каттыжыңар!

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-ниң Дээди
Совединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 204 (9886)
1975 чылдың
АВГУСТ
30
СУББОТА
1925 чылда
үндүзлөттүгүн
Өртөз
2 көп.

Ленин орденниң, Октябрь 50 чылы аттыг Братск
ГЭС-тин ажилчыларының, инженер-техниктериниң
ажылдакчыларына болгаш албан-жаакчыларына

Эргим ширер!
Күш-ажылчы чаз тилелге-
биле — электроэнергия ажил-
дап кылар болгаш күш-ажыл-
дың бүүрүкчүлүгү өстүр-
талазы-биле тоску беш чылдын
оңалгаларына база социалис-
тик хушээлерин хуузаа бе-
тинде куустеккенер-биле хол-
баштыр силерге изиг байырым
чедирип тур мен.
Братскинин гидроэлектро-
станциясы совет улустун чор-
гааралы бооп, Сибиринин эко-
номиказын хөгжүдөр талазы-
биле партияң XXIV съезди-
нин Директивалары ботта-
дырынга чутула черин ээлеп
турар. Эртеменер-биле бол-
гаш улустун ажилдакчылары-
биле дем каттыштырып алган,
ГЭС-тин коллективинин док-
таамал алып тыямын кыл-
дып турары коз дериелери-
нин практика кырынга ший-
пирээрли хандырганын дем-
делээр өөрүнчү-дүр. Чүг-
лө гидроагрегаттары болгаш
зырангайгычтарының түн-
дүнде ГЭС-тин доктаатканын
күчүзү бежен муң киловаттга
улаткан.
Техниктер депшилгени дүге-
делерине болгаш интилер
бүдүрүлгезин ажилтын бе-
дариенче улаган партияның
улаганын амыдыралга
чедикшириниң-биле боттанып
бистаң Төрүн чурттууска улуг
ажыкты берип турар-дыр.
Братскинин орденниң гидро-
электростанциянын коллек-
тивин СЭКП-ниң XXV съезди-
ниге алдар болдурун хүлээп
алган бедиктен социалист ху-
шээлерин куусталып, улам
улуг чедикшириниң чепи ап
ылдарлар хөрөнгө бижыт-
турарын СЭКП Төп Комитети
плерейлел тур.
Чаз-чаз күш-ажылчы че-
дикшириниң болурун күзеп тур
мен, эргим ширер!
Л. БРЕЖНЕВ.

ПАРТОРГАНИЗАЦИЯЛАР КҮСКҮ КАМПАНИЯЛАРДА

«Сиген кезилдезиниң баштайгы хүннеринден эге-
лээш-ле партия организациялары бригадаларның
болгаш звеноларның чарыжын удуртуп, башкарып
келген. Оларның ажилының дугайын парткомнуң
хураалына каш-даа удаа чугаалашкан. Оң шийт-
пире-биле кайда-даа ажилдап турар болза, комму-
нист бүрүзү чүс килограммдан эвээш эвес си-
генни колхозка белеткеп бээр, а малчын коммуни-
стер боттары ону шыдаары-биле белеткээр дээр.
Оң түнеллинде ажил-агың август 25-ке чедир си-
генниң 64,5 хуузу сараттап алган. Коммунист
Ону Соду-оол мал чөмөһүн белеткелерин баш-
тайгы хүндүнден эгелеп күженишкенин ажил-
даш, ботунуң коланында хойга четчир саның че-
мин бүрүн белеткеп апкан...». Бо болза «Кызыл та-
раачын» совхозта партком секретары Ф. Бевелев-
тин чугаазында одурдулар-дыр.

Бо партия комитети күскү хову ажилдарын шуп-
тузун комплекстиг байдал-биле чорударынче ажил-
ишчилерин күжүн мобилизацияларын болуун кол
сорулгазы кылдыр салып, амгы үеде тараа ажаал-
дазынын шийтпирлиг улактоотарында коммуни-
стерниң күжүн таарыштыр тургускан. Он алды ком-
мунист ажаап алышкында хаара туттунган, олар-
ның ийизи комбайнерлер. Хову ажилында партия-
комсомолдун түр бөлүгү тургускан, хой-хөй ком-
мунистер болгаш комсомолчулар—агитаторлар. Дү-
жүт ажаалдазы-биле малга чем белеткээр касыр-
лажып турар чүве төлөөдө, партия организациязы
оң планын ыяап-ла күсөдиринче күштерин база
мөөнөп, чулуктуг мал чөмөһүн эвээш болуп тура-
рын барымдаалаш, «Саян» совхозтун үлгери-би-
ле саванын өске үнүштер-биле холуп силостарын
шиитпирлээр.

Күскү хову ажилдарын кайда-ла партия органи-
зациялары билдирип башкарып, оң аязы-бүрү
улактоотарында коммунистерни таарыштыр тур-
гускаш, бүгү ажил-ишчилерин күжүн ол-че моб-
илизациялап, организастыг болгаш политмассалыг
ажылды күштөдирип турар болду, ындыг коллек-
тивтерде ол ажилдар багай эвес шийтпирлетинип
турарын үстүндө чикер бадычкан турар-дыр.

Көдээ ажил-агының эң чутула кампаниялары—
мал чөмөһүн белеткелерин болгаш дүжүт ажаал-
дазынын үстүндө боттарының бүгү ажил-чорудулга-
зын ыңчарлап тургускаш партия организациялары
ажыл-агилдарда эвээш эвес. Оларга «Торгалыг»,
«Шамбалыг» совхозтарда парткомну, партбюро-
ну (секретары В. Бюрюбо, Д. Оюн) болгаш өскө-
лөрн-даа хамаарыштырып болур. Үстүндө адаан
совхозтарын ажил-ишчилери интинин, малынга
чем белеткээр планын республикага эң баштай доо-
каш. СЭКП обкомунга, Тыва АССР-ниң Министр-
лер Чөвүлелине рапорттааны тазарыла эвес. Шам-
балыкылдар мал чөмөһүн белеткелеринде аңгыда,
күрүңгө дүк саларынын социалистик хүлээлгезин
база күсөдиркен.

Бо ажил-агилдарда парторганизациялар комму-
нистерниң кайы улактоока ажилдарын баш удур
тодараткан, бригадалар, звенолар удуртукчула-
рынга оларны томулааш, негелдени улам күштөд-
дирген болгаш бригадаларга түр партбөлүктөри,
коммунистер эвээш черлерге партия-комсомолдун
бөлүктөрүн тургускулаан.

Оон-биле чергелештир чамдык партия организа-
циялары көдээ ажил-агының бо эң чутула кампа-
нияларын шалыпкын доозарынче, дүжүт ажаал-
дазын чогуур өйүндө чорударынче ажил-ишчилерин
күжүн дыка кошкан организастап турар. Кызыл
районун «Тере-Хөл» колхозу мал чөмөһүн белет-
келерин июль ортан үстүндө киргеш, август 25-ке
чедир 2840 тонна сиген белеткээр планында чүг-
лө 718 тонна белеткээр ийикке, азы планын 25 хи-
ре хуузу күсөдирип алган. Байдал бо хире дүвүр-
чиг турда, колхозта партком (секретары С. Чи-
жиг) ону эдер талазы-биле шийтпирлиг хемчегер
албаан. Ол ышкан Танды, Тожу райондарда бол-
гаш «Чыраа-Бажы», «Тоора-Хем» совхозтарда мал
чөмөһүн белеткелерин темпиз база шоолуг бел-
вейн турары — оларда партияны организастыг бол-
гаш политмассалыг ажилдың чогуур бедик денел-
ге чедир тургустунмаанын херечилеп турар.

«СЭКП-ниң XXV съездинин төлөптүг уткуур дээш
чарыш дугайында» СЭКП Төп Комитетинин док-
таалында: «Көдээ ажил-агыңа дүжүт ажаап
алышкынын, көдээ ажил-агил продукттарын
белеткээрин, мал чөмөһүн мөөнээрин, мал кыш-
тагашкынын организастыг чорударын болгаш
часкы тарылдага белеткелди чедикширинин доозар
талазы-биле болдунар-ла бүгү чүүлдерин кылган
турар уjurлуг» деп айткан.

Партия организациялары көдээ ажил-ишчилер-
нин съезд мурунун чарыжын баштавышаан, үс-
түндө айткан сорулгаларын боттандырыныче со-
вет, ажил-агил органнының болгаш профэилел,
комсомол организацияларын ажил-чорудулга-
зын угландырып, бүгү ажил-ишчилерин күжүн ол-
че мөөнээр хүлээлгелер. Колхоз, совхоз бүрү-
зүңге кижилерин күш-ажылын шын организаста-
ары, оларнын ажилдарына, чурттаарына болгаш
лыштарына таарымчалыг байдалды тургузары,
хову тургалдарына партияны политиктиг ажилды
улам күштөдирери эргежок чутула. Манаа парт-
бөлүктөрүн, партия-комсомол бөлүктөрүн ажи-
дан улам идепкейдер херек.

СЭКП Төп Комитетинде

«Чуртталга-хамааты туугларынын шынарын
ажыктыр талазы-биле хемчегер дугайында»
СЭКП ТК-ның болгаш ССРЭ-ниң Министрлер Чө-
вүлелиниң 1969 чылдың майда хүлээп алган док-
таалының куустенип турарының дугайында ай-
тырыгны СЭКП Төп Комитети чугаалажып көргөн.

Партияның XXIV съездинин төлөвлөүсүн оңол чар-
галарын, чонун амыд-
ралының материалдыг болгаш
культурулу деңгээли бедилерин
иң программаны боттанды-
рынга ажилды чоннарны
чуртталга байдалыг ажилдары
чутула учур-дугайы деп, хү-
лээп алган доктаалга дем-
делген турар. Амгы беш чылда
инти муң 541 млн. дорбас-
чин метр чуртталга бакынаар
ажылдагы кириер. 56
миллион совет кижилер чаа ба-
жынарын алып ийкеп чурт-
талга байдалыг ажилдар.

Бо үеңиң иштөө чурттал-
га-хамааты туугун шынары
элээн бедиз, квартираларын
планнары, хоорайларын бол-
гаш суурларын архитектурулу
хемчегер болгаш чаагайжи-
дылгасы кижилер. Чуртталга
чөмөһүн капиталдыг чоруу
илези-биле өскөн, күрүн бол-
гаш кооператив чуртталга ту-
дугларынын инти хемчегер-
де бүрүн чымп этээр бажын
тудугуңу 45 хуу четкен.
Москвада, Ленинградта, Ново-
сибирскте, Алма-Атада, Ми-
нске, Ворошиловградта, Фе-
мортада болгаш өскө-лаа хей
хоорайларда чымп этээр
чуртталга бакынаарын кол-
дир тууду турар. Бистин чур-
туушта чуртталга туугун ко-
дуулаа тускайжыганын тууг-
монгол организациялары бол-
гаш бажын туугар комбайн-
торду турар. Эң ажыктыг
материалдарын, күш-ажыл-
ды мурунча аргаларын кал-
баз-биле шийтээр болуп ту-
раар, ол чорук туугарлар-
нын шынарын бедилеринче,
күш-ажыл чарыгаларын болгаш
хуузаларын кызырынга ду-
залап турар.

СЭКП-ниң хей-хөй минис-
терстволары болгаш ведом-
стволары, эвилделер республи-
каларын Министрлер Чө-
вүлелери бажын туугарын
индустриалдыг базаларын

хөгжүдериңе хожудаашкынын
болдуруннар. Чуртталга-ха-
мааты туугун ажыктыг
материалдарга болгаш кыл-
гарга хамыктын мурунда ше-
верел ажилдарга хергелде-
рин улаштуруп четпес хемчегер
хандырып турар.

СЭКП-ниң Күртүзү, Күр-
хамааты тууг, чамдык ажил-
даш республикаларын
Күртүзүлери, ССРЭ-ниң Ар-
хитекторлар эвилел, тууг
министерстволары төлөвлө-
шкенин шынары бедилеринге,
бажын туугарын завод тек-
нологиянын саймалыг ажил-
дары, хоорайларын болгаш
суурларын архитектурулу
шынарын кижилеринче чогуур
салдарын чедирбей турар. Ба-
жынарын эргилерин төлө-
вилелер-биле туугарын чамдык
черлерде үргүлчүлүгү турар.
Сөөлүг чылдарда чуртталга
туугларын өртө өскө-лаа
болза, ол чуртталга бакына-
рынын, квартиралар планна-
зынын, туугларын даштын
хемчегер болгаш чаагай-
жыдылганын кижилеринге
чамдык черлерде салдар
чедирбей. Чамдык архитек-
турулу, төлөвлөшчүлүгү болгаш
туугарын экономика азы-
рынын чедир үнелерин, ажи-
лдериниң болгаш мате-
риалдарын артыкка чарыга-
рын болдурун, бедик тууглар
кырының хөлүн эртер хан-
дыктыг турар.

СЭКП ТК-ның доктаалында
ол ышкан хей-хөй хоорайлар-
да болгаш ажилчы база кы-
ды суурларда чуртталга ра-
йоннарын комплекстиг эвес ту-
дугуларын бедилерин турар.
Културал-амырал тууглар-
ды тускайлаан капитал са-
лышкынын долу эвес ший-
гелтирбей турар. Суг хан-
дылганын, кызылганын
объекттерин дериер талазы-
биле ажилдарын күсөдир-
кенде шийгын хожудаашкы-
нар бар.

Хамааты-туугун шынары-
нда четпестер болза ажилчы
чоннарын эрге-ажыктыгына
хамаарышкан ол абыргынын

талазы-биле партиянын болгаш
чаахтын доктаалынын күсөд-
лөш чамдык республикаларда,
крайларда болгаш областтарда
партияны контролду кошкан-
дарын херечилеп турар. План-
ын канчап-чооп-лаа тургаш,
сай талазы-биле күсөдирин
оралдашкан, ажилдын шы-
нарын баксыралып турар ки-
жилер-биле чамдык партия
болгаш совет органныр ший-
гын кемселди чорутпаа.

СЭКП ТК чуртталга бакы-
наарын болгаш культу-
ра амьдалынын объекттери-
нин туугун шынарын үлө-
лөш-биле ажилчы талазы-
биле эвээш хемчегерлерин
алырын Компартияларын ТК-
ларына болгаш эвилелдерин
база автономал республика-
ларын Министрлер Чөвүлел-
деринге, партиянын крайко-
мына, обкомнарына болгаш
хоорайларына, ажилчы
чоннар депутаттарынын
край, област болгаш хоорай
Советтеринин куусомонарына
дааскан. Туугу материалдары-
нын шынары дээш бедик та-
рымысалыг болурунча база
ажылды ач секкилгип көрүп
күсөдир дээш чоргааралын
бүзүлгө ажилдакчыларын
доктаамал кижилдин, олар-
нын күсөдирин мергешилерин
бедилер талазы-биле оларга
дуза көргүзери туугларын,
туугу материалдарын болгаш
эң туугу индустриянын
партия, профэилел болгаш
комсомол организацияларына,
ажыл-агил улаштурулуна
дааскан.

Туугу министрстволары
болгаш ведомстволары кыл-
даш ажилдын шынарын
дээш туугларын база бүү-
рүлгөлерин удуртукчуларын
дээш негелдени бедилер, бүү-
рүлгө технологиянын ко-
дуу-чорумуңу тускайлыг
үнтөш чок болуп болгаш бедик
негелдени тургузар, хамааты
чуртталга туугуна бедик мер-
гешилдир ажилдын калдарын
белеткээрин херээн ажил-
дар хүлээлгелер.
Хоорайларга болгаш көдээ

черлерге бажын туугарын
индустриалдыг базанын тех-
никтиг саймалыг ажилдары-
нын болгаш улам ынай хөгжү-
деринын талазы-биле хемчег-
терин ажилдап кылырын, ол
ажылдарын 1976—1980 чы-
ларнын планына кирип, бажы-
ны туугу бүүрүлгөлерин
дериелдер-биле чыгарып
планнарын ССРЭ-ниң Күр-
тузуна, Оюк-машына туугу
министерствотунга, Туугу ми-
нистерствотунга болгаш эви-
лелдер республикаларын
Министрлер Чөвүлелеринге
дааскан. Ол болза архитек-
тура-планировканын болгаш
интиг шөөлөс ажилдары-
нын талазы-биле аян-бүү-
лөш каш хемчегер чуртталга
бажынарын туугарын туугу
материалдарын кезекте-
рин белеткээрин көвүдө-
лөр аргам, а ол ышкан
хей күш үнө ажилдарын чин-
гелерин, заводка белеткээр ту-
дугу материалдарын кезек-
терин болгаш конструктор-
ларын белеткээрин көвүдө-
лөр аргам бээр. Туугуларын амгы үе-
нин бедик бүүрүлгөдүгү биче
механизациянын чөкөс хе-
рекелерин-биле хандырып, ше-
верел ажилдарын механизас-
таарын деңгээли улам бед-
илер талазы-биле хемчегерин
боттандырып.

СЭКП-ниң Күртүзү, ССРЭ-
ниң туугу материалдарын
министерствотунга, Химия үлө-
түрүн министрствотунга, Саа-
зын үлөтүрүн министр-
ствотунга, ССРЭ-ниң нефть-химия
үлөтүрүн министрствотунга,
СЭКП-ниң Чинк үлөтүрүн
министерствотунга болгаш
министерствотунга туугу болгаш
шеверел кылар материалдары-
нын ажилды кылдыр бүүрү-
лөш, хамааты-чуртталга ту-
дугуна керетээр бедик шынар-
ды термистиктерин, аяктары-
нын кызылганын бүүрү-
лөш бүүрүлгөдүгү хөгжүдөр
хандырып шыдаанын СЭКП
ТК демделген. Ол матери-
аларын болгаш кылгаларын ды-
ка көвүдөдирин, 1976—1980

чылдарын планына кирири
эргежок чутула деп санаан.
Ыш бажынар туугу за-
воктар бүүрүлгөлерин кү-
чүзү улаштурулуңу база
оң шынарын бедилер талазы-
биле даалгаларын ССРЭ-ниң
мал ажил-агил болгаш ажил
болгашыралы кылдыр минис-
терстволары күсөдирин
СЭКП ТК демделген, ССРЭ-
ниң Күртүзү болгаш Күртү-
лазы-биле кады ССРЭ-ниң Ыш
үлөтүр ажил-агил министр-
ствотунга чаз техникага үнө-
лөш, ыш бажынар туугарын
хөгжүдөр талазы-биле хемчег-
терин ажилдап кылып турар
дээрин кижээлгелер алган.

Хамааты-чуртталга туугу
планнарын болгаш организа-
таарын кижилер талазы-биле
үзүлгөлерин чок комекс-
тиг планнаашкынын болгаш
объекттерин шийтүрүлгө
байдал-биле туугарын ар-
галарын чокуу үеде бүү-
рө хандырып, Орел хо-
райын туугу организастыг
рийин дүжүлгөдүгү калбазы-
биле ажилдап тургаш, бажы-
нарын чогуур үнелде дең-
гээс ажилдагы кириерин
хандырып, ССРЭ-ниң Күр-
тузуна, Туугу министрствотун-
га, эвилелдерин республика-
ларын Министрлер Чөвүлел-
деринге хүлээлгелер.

Чуртталга бакынаарын
болгаш культуру амьдалы-
ды туугарын чангыс-ай
төлөвлөшкын кылырыга уу-
дугалар кижилерин, чурттал-
гыг суурларын комплекстиг
туугарын кол планнарын
болгаш төлөвлөдирин ажил-
дап кылып боттандырып,
оларнын амгы үеңиң социалис-
тик хоорай туугунун архитек-
туразы-биле дүшкөн турарын
хандырып ССРЭ-ниң Күр-
хамааты туугуна болгаш Ар-
хитектурал эвилелерге сүмө-
лөш. Хамааты-чуртталга ту-
дугун шынарын бедилер
сорулга-биле Күрхамааты туугу-
га эвилелдерин республика-
ларын куртуулгаларына, ар-
хитектура-туугун күрүн
контролдоо органнын хой-
улаштурулу тускайлыг эрге-
лери бүрүн-биле ажилдап, ол
ажылды чорударына архитек-
тура туугу талазы-биле хей-
ниңиң калбазы-биле кириш-
тир херек.

С Э К П Н И Н XXV СЪЕЗДИНГЕ У Т К У Ш Т У Р

Михаил Петрович Жаров—«Көк-Тей» совхозтун механика-
тору. Ол он сес чыл тараа ажаап, күс бүрүзүн хола сарыг
тараалып хову-шөлдөргө эртирип келген. Ол бо чымын база-
ла дүжүт ажаалдазын баштай кырган. Ажилдап турары
бирги бригадын 2480 гектар таразын ажаарын дүжүлгө
бирги бригадын ботунун эвээш эвес үдүн кириер. Ол бри-
гадын комбайнерлер ам 235 гектары ажаап алган.
ЧУРУКТА: комбайнер М. Жаров.

Ю. КОСАРЬКОВТУҢ ФОТОЗУ.

Байырлыг хурал

Дүүн Кызылда Политинг чырыдышкын бажыныга
«Шын» солунуң бежен чыл оюнга турсааткан байырлыг
хурал болган. Аңаа республика солундарынын, телевиди-
ния болгаш радионун журналистери, Тыва АССР-ниң партия
база совет органнынын удуртукчулары, Кызылда болгаш
районнарын күш-ажылчы коллективтеринин төлөклөчлери
киришкен.
Байырлыг хуралды СЭКП Тыва обкомунун секретары Д. Н.
ООРЖАН эге сөс-биле аштыкан.
«Шын» солунуң бежен чылдар дүргүзүндө эртип келген
орунуң дугайында илеткелди он солунуң редактору В. С.
ШАРВАЙН кылган.
(Хурал дугайында отчет даразында солунга парламенттер).

Амгы үеде республиканын
көдээ ажил-ишчилерин муру-
нунда салдынын турар эки-
чутула сорулга болза интинин
малына четчир санын чөмө
белеткеп амыр болуп, «1975—
1976 чылдарда интинин ма-
лын чөмө-биле хандырышкын
болгаш кыштагашкынын че-
дикширинин эртериринин та-
лазы-биле хемчегер дугайы-
нда» СЭКП обкомунун бюро-
зунун болгаш Тыва АССР-ниң
Министрлер Чөвүлелиниң док-
таалын боттандырып-биле
ажылды дүжүлгө станцияны
колхозтар болгаш совхозтар
тодартай ажилдарын кылып
чоруткан.

Республиканың колхозтары-
нын, совхозтарынын сиген
поидеринде 570 бригадала бол-
гаш эвөө ажилдап турар.
Оларда 6,5 муң кижин хаара
туттунган, оң интинде 750
кижи хоорайлардан, районнар
тонтеринден база чурттал-
гыг суурлардан барган.

Мал чөмөһүн белеткелди бо
чымын орайтан элээн, сиген-
нин үнүгү шоолуг эвес-лаа
болза, августун 25-ка байдал-
ды алдыра, 104 муң га че-
риң чайгаар үнөп болгаш та-
раан сигенирин кесеп, 60 муң
тонна сигенин ботуп сарат-
таан. Эрткен чылдын ол үе-
нде белеткеп алган сигенден 8,5
муң тонна хей болган, 995 то-
нна сеназы салган азы план-
ның 5,8 хуузу, 8400 тонна по-
гаан массаны силостан, ол—
планын 2,3 хуузу, 1170 тонна
витаминын сиген далганын
бүдүргөн. 7000 ажил тонна
будук-бүрүн боодаллап аскап,
ол эрткен чылдымын ийи ка-
тан хей болуп турар.

Улуг-Хем, Кызыл, Каа-Хем,
Өвөр районнарын ажил-агил-
дары мал чөмөһүн белеткелди
элээн шалыкын темпизин чор-
удуп, планын 47—51 хуу че-
дир берген. «Шамбалыг» со-
хоз малга чем белеткээр пла-
нын күсөдирген, ам-лаа бир байн
турарын агаар-бойду-
сун.

Тожу, Барыч-Хемчик, Та-
нды, Тес-Хем районнарын
ажыл-агилдары, алыгы
«Скотопром» тресте — «Совет
Тыла», «Шивилг», Жданов
аттыг совхозтар мал чөмөһүн
белеткелди кончук оожум
темпизин чорудуп турар. Хой-
жулан турар ындыг ажил-
агилдарын удуртукчулары
болгаш тускай эртемчилери
мал чөмө белеткээрин темпиз-
ин оожум болуп турарын
кан-халымын урууңа, си-
ген кезер черлерин чогуңа
сылдапкан, агартыларын ора-
даштып турар. Ол канчап-лаа
шын эвес. Ажилды багай ор-
ганизастап турарын, бар кур-
ларын болгаш болдунар ар-
ларын чогуур-биле ажил-
дарын агаар-бойду-
сун.

МАЛ ЧӨМӨННІ БЕЛЕТКЕЛИН УЛАМ ШАПКЫНЧЫДАР

ол хире чөмө белеткеп амыр
дээш ажилды күженишкы-
нын-биле үргүлчүлүгү турар.
Витаминниң сиген далганын
белеткээр планын Көдээ ажи-
лдың дүжүлгө станцияны
күсөдир. Малга бөдүүн че-
мин белеткээринин планын
«Күш-ажылдың хостуу»,
«Саян» совхозтар, «Х Улуг ху-
рал» колхоз күсөдир чөмү-
лөй берген.

Оң-биле чергелештир мал
чөмө белеткээрин организас-
тарына ажил-агилды эвес,
сулутпай чорукту болдуруп,
депшигелерин технологиянын хе-
регелерин, мал чөмө белеткээр
техникаын бүүрүлгөдүгү ажи-
лдарын чедип албай турар
ажыл-агилдар республикада
хей болуп турар.

Тожу, Барыч-Хемчик, Та-
нды, Тес-Хем районнарын
ажыл-агилдары, алыгы
«Скотопром» тресте — «Совет
Тыла», «Шивилг», Жданов
аттыг совхозтар мал чөмөһүн
белеткелди кончук оожум
темпизин чорудуп турар. Хой-
жулан турар ындыг ажил-
агилдарын удуртукчулары
болгаш тускай эртемчилери
мал чөмө белеткээрин темпиз-
ин оожум болуп турарын
кан-халымын урууңа, си-
ген кезер черлерин чогуңа
сылдапкан, агартыларын ора-
даштып турар. Ол канчап-лаа
шын эвес. Ажилды багай ор-
ганизастап турарын, бар кур-
ларын болгаш болдунар ар-
ларын чогуур-биле ажил-
дарын агаар-бойду-
сун.

Тожу, Барыч-Хемчик, Та-
нды, Тес-Хем районнарын
ажыл-агилдары, алыгы
«Скотопром» тресте — «Совет
Тыла», «Шивилг», Жданов
аттыг совхозтар мал чөмөһүн
белеткелди кончук оожум
темпизин чорудуп турар. Хой-
жулан турар ындыг ажил-
агилдарын удуртукчулары
болгаш тускай эртемчилери
мал чөмө белеткээрин темпиз-
ин оожум болуп турарын
кан-халымын урууңа, си-

КОММУНИСТЕРНИН АВАНГАРДЧЫ РОЛЮ

нарын
звас
кол
бугу
ий зөл
албан
чер
ишчи
Мал
звас
октаа
кижи
ын аъ
раган
генин
ажыл
нарны
лбай
ллек
дтис
ту
ни
анды
лаш
тире
мелер
муун
блика
линин
сорул
огуур
п чо
ртий,
эр
бур
рекке
үлс
хуузу
ууну
АК.
ууну

НОМЧУКЧУЛАР „ШЫН“ ДУГАЙЫНДА

СОРУК КИИРИКЧИ СӨС-БИЛЕ

үргэдэг
нэ со
нунга
болу
олунга
амбу
чугаа
тив
Тока
юрби
Хөвө
дары
уурга
» дө
гавын
х оо
алдар
елди
уурга
ылла
н би
дажы
жээ

ЧАНЫШ ЧОК
СУРТААЛЧЫ

ы чөргө
 ыт ки
 1. Оо
 шкым
 ларга
 дукте
 ермн
 ынча
 ыя чо
 ыжиз
 ы, э
 нали
 анча
 түсө
 ереди
 ереди
 ылым
 алдар
 оруур
 ме
 аарым
 элежи

МЕНИ ӨӨРЕДИП ТУРГАН

адазы
ланы
хүн
штаж
ажыл
рары
высть
ганы
ларны
галал
и Ты
гирин
и тур
үдө
ивтин
че
сору
өннү
айгы
кире
үлүү
бис.
АМ.
ны.

СОРУК КИИРИКЧИВИС

